

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Journalen BB

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 17", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 17*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2000 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-bb-txt-shoot-idd94b7c0a-dd44-4ded-a4c1-ff50b598b626.pdf> (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 17

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Erster Abschnitt. Geist und Schicksale der Poesie. Ursprung. »Folkepoesien er overalt den ældste; den virker mægtigst i de Tider, hvor Troen paa det Vidunderlige, Tilbøiligheden til det Eventyrlige forener sig med Sandselighed og Munterhed. Der udvikler sig da en egen Classe, reisende Sangere, der med musicalsk Accompagnement foredrage gl. og nye Sange og Fortællinger. Saaledes var det i Middelalderen før og efter Troubadourerne som under samme. Men Folkepoesien var den hele Nations uden Forskjel i Stand, lige forstaaelig for Alle.

Historieskriverne skjende fra det 8te Aarh: meget paa disse letfærdige Landstrygere, som de benævne med Navnene: jocularos, ministras, ell. ministelli, scurræ, mimi. Fornemlig fandt de gunstig Modtagelse i de sydlige Kyststrækninger af Frankrig; hvilket man kan see af samtidige Skribenter. Men i Tidens Løb udviklede sig Riddervæsenet, dette maatte ogsaa have Indflydelse paa Poesien. Fornemlig igjen i det sydlige Frankrig. Kort efter Korstogenes Begyndelse var Ridderaanden der udviklet, og til samme Tid finde vi ogsaa Kunstpoesien i Peire Rogiers Digte. Aar 1140 betegner Epochen; om man end kan eftervise tidligere Spor. – Fra hvilken Stand udgik denne Kunstpoesie?

»Offenbar gaben die Edlen den Anlaß zu derselben, nicht allein mittelbar, insofern es der Geist der höheren Gesellschaft war, der diese Poesie hervorgebracht hat, sondern auch unmittelbar durch das Anschlagen der ersten Accorde. Dieß wird durch die Geschichte bestätigt, denn die beiden ältesten Kunstdichter, der Graf v. Poitiers und sein Zeitgenosse und Freund der Vizgraf Ebles v. Ventadour gehören in diese Reihe. Allein die Dienstleute der Edlen, welche an den Höfen derselben lebten, bemachtigten sich bald dieser neuen Art des Dichtens, und sangen das Lob ihrer Gebieter und Gebieterinnen, indem sie so ein Mittel gefunden hatten, in der Gunst derselben zu steigen, und diese sind es, welche diese Poesie zu einer Kunst, so wie zu einem Mittel des Erwerbes ausgebildet haben. Der Zeit nach erscheinen sie unmittelbar auf Guillem; theils bestanden sie aus dienenden Rittern; theils gehörten sie einer niedern Ordnung der Gesellschaft an, wie Bernart v. Ventadour, der wichtigste der älteren Hofdichter. – p. 25. poetische Gesellschaften. Existerede saadanne? Nei! men vel anstilledes der ogsaa et Slags Vedekamp i Digt. »Unter die förmlichen poetischen Gesellschaften würden auch jene eingebildeten Frauenvereine gehören, die sich mit Beurtheilung gewisser in den Tenzonen erörterter Streitsätze über Liebesgegenstände beschäftigt haben sollen, gewöhnlich Minnehöfe genannt. Die ganze Behauptung stützt sich auf Nostradamus Geschichte der Troubadours Diesen eingebildeten Minnehöfen wird noch eine zweite Wirksamkeit eingeräumt, Schlichtung von Liebeshändeln Der stärkste Grund [gegen] das Dasein der poetischen Academien und Minnehöfe liegt immer darin, daß derselben nirgends erwähnt wird; Nordfrankreich besaß dergleichen Anstalten, und die Poesie hat sie nicht mit Stillschweigen übergegangen. – p. 30 Begriff von Troubadour und Jongleur. Nogle have villet adskille saaledes Troubadours ere fornemme Digtere, Jongleurs ere deres Tjenere. Han mener: Jongl. ere alle dem der gjøre Poesie ell. Musik til Erhverv. Trobad.

kaldte man alle dem, der beskæftigede sig med Kunstpoesie, ligegyldigt af hvilken Stand de vare om de gjorde det for at erhverve, ell. af egen Lyst. I den Classe af Trob.: der levede ved Hofferne (Hofpoeter) ligger Grunden til Kunstpoesien. En Deel af samme var af den lavere Adel som: Guillem v. Cabestaing, Pons v. Capdueil, Peurol, Rambaut v. Vaqueiras Peire Cardinal o: a:, i Almdl: fattige Riddersønner, der grebe til det for at ernære sig. En anden Deel af Hofdigtere hørte til [den] dengang allerede i Sydfrankrig agtede Borgerstand som: Folquet von Marseille etc. andre vare af endnu simplere Stand. Mærkeligt nok er det ogsaa, at Geistlige sluttede sig til disse Elskovssangere. Vel blev det dem forbudt; men enkelte som Peire Rogier ombyttede deres geistlige Embede med at være Sanger, Gaubert von Puicibot løb af den Grund fra Klostret, saa tiltrækkende var det frie Digter-Liv; – p. 35. Kunstbereich der Trobadours Trob:d: i: Erfinder (provençalisch trobaire, acc. trobador) bedeutet recht eigentlich einen Kunstdichter, im Gegensatz, wie es scheint, zum Volkdichter ... Es bezieht sich lediglich auf die Form, insofern sie kunstmäßig ausgebildet ist d:h: auf die Form des strophischen oder musikalischen Gedichtes. Es ist mehr als warscheinlich, daß man unter Troubadour keinen andern als den lyrischen Dichter verstand. Der Roman und Novelle fehlte der vornehme Charakter des Liedes; ihr einfacherer Styl, so wie die kunstlose Form derselben erinnerten zu sehr an die Volkspoesie, als daß diese Gattung für eine ebenbürtige Schwester der lyrischen hätte gelten können. Derfor klagede Troub: over, at man ved Hofferne interesserede sig for Novelle og Roman. Troub: søgte overhovedet at gjøre Formen ved Versene gjeldende, omtalte som en Kunst (art de trobar) .. De fleste Troub: fornemlig Hofdigterne forstod sig og paa Sang og Spil, de som ikke gjorde det, førte en tjenende Jongleur med sig. Mange satte selv Musik til deres Sange, hvilket de da bemærkede i Begyndelsen ell. Slutningen af Digtet. Ogsaa den Færdighed at kunne forelæse Fortællinger satte man Priis paa. Sjelden kunne de skrive, deraf blev at digte kaldet at dictere, et Digt Dictat. – p. 40 Kunstbereich der Jongleurs. Das Wort J: (prov: joglar) kommt von jocus mittellateinisch Spiel d:h: Musik, und bedeutet also einen Spielmann oder Musiker. Jongleurernes Forretning bestod i at udøve Tonekunsten. (Antallet af Instrumenter var betydeligt fornemlig Viole, Harpe og Cither f: u: a.). De ledsagede de i Musik ukyndige Hofdigtere paa deres Vandringer for at understøtte dem med Sang og Spil. Enhver Digter, hvis Stilling tillod ham det, havde een ell. flere Spillemænd i sin Tjeneste. Foruden Troubadourernes Sange pleiede J. ogsaa at foredrage Fortællinger. Den, som forstod sig paa den Kunst at fortælle, gav man ogsaa Tilnavnet: Comtaire. Navnet Efterligner, Contrafazedor, som man ogsaa tillagde ham lader formode, at ogsaa mimiske und Possenspiele hørte til med, allerede hos latinske Skribenter fra den Tid heed de mimi. Endelig maatte en fuldk: Spillemand ogsaa forstaae »die Künste des Seiltänzers und Gauklers verstehen. Er tanzte, überschlug sich, sprang durch Reife, fing kleine Äpfel mit zwei Messeren auf, ahmte den Gesang der Vögel nach, ließ Hunde und Affen ihre Kunststücke machen, lief und sprang auf einem hoch gespannten Seil, und spielte überhaupt den Lusti[g]macher. – p. 46.

poetische Unterhaltung. Hofferne og de Adeliges Borge vare Tilholdssteder for Trobad., stor Gjestfrihed. Den Tid, som ikke anvendtes til Jagt, offredes gjerne til selskabelige Glæder, og her fik Digtere og Musici Leilighed til at vise sig. Til Digtekunstens Spøg og Alvor knyttede sig ogsaa meget bereiste Ridderes eventyrlige Fortællinger. Damerne toge naturligviis levende Deel heri, og derfor udmærkede Hofdigterne sig gjerne ved en fiin og behagelig Opførsel (cortesia og mesura), uden hvilken end ikke det afgjorteste Talent kunde skaffe sig Indgang; Lohn und Ehre der Sänger; Gönner der Poesie. Blandt dem anføres en heel Deel, fornemlig Grever af Provence og dem af Toulouse (Raimond IV, V, VI, VII.) o:s:v.:. – p. 62. Verfall und Untergang der Poesie. Den kan man omtrent henføre til 1250-90. Hofpoesien var en Virkning af den gl. og ægte Ridderaand, der udmærker sig ved hiin ideale og poetiske Retning, som det 12te Aarh. fremstiller. Denne Poesies Undergang laae i den prosaiske Retning, Ridderaanden tog, idet, istedetfor den ædleste Opoffrelse, traadte den største Egoisme. Grunden til denne Forandring laae uidentvivil i Adelenes Forarmelse. Dette seer man ogsaa af Sangerne selv, der klage over Adelsmændene; i saa Hens: anføres Exempl. p. 66-69. – p 69 Zeitraüme der Poesie. 1090-1140; 1140-1250; 1250-1290. Mærkelige ere visse Træk, som sætte dens Aand til forskjellige Tider i Lys. Metriske Vanskeligheder har den yndet siden dens første Fremtræden. Iblandt disse har »das schwere Reim« gjort Epoche. Arnaut Daniel bragt det paa sit Høieste .. Fra Midten af det 13 Aarh: knyttede sig dertil: die dunkle Rede,« som en Deel Trob: uidentvivil af den Grund grebe til for at sondre sig fra Digterhaaben. Dog havde begge Dele ogsaa mødt Modstand af Samtidige. Endelig maa det erindres, at nogle Digtere af det sidste Tidsrum, stræbte efter »dem erhabenen und gelerhten Dichten«. »Wenn schon Guiraut v. Borneil von großen Angelegenheiten, von den Zeiten und Jahren als Gegenstände des Gesanges redet, so ist dieß als ein nicht unbedeutender Fingerzeig zu nehmen. Allein Guiraut Riquier offenbart dies Streben am sichtbarsten, indem er an mehreren Stellen jene höhere Dichtkunst erwähnt ... Für die Dichter dieser Classe verlangt er den Ehrennamen Doctoren der Poesie.